

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α1: 1-Σ, 2-Λ, 3-Λ, 4-Σ, 5-Σ

ΘΕΜΑ Α2: α) **βενιζελισμός** : σελ. 48 («Στην περίοδο 1910-1922..... παραγωγικών δυνάμεων του έθνους»). β) **Εκλεκτικοί**: σελ. 77 («Οι Εκλεκτικοί..... σταθερές κυβερνήσεις»). γ) **Α' Πανελλήνιο Συνέδριο (1917)** : σελ. 249 («Στις δύσκολες στιγμές του 1917..... πόλη Ροστόβ»).

ΘΕΜΑ Β1: Σελ. 92 («Ως αντιβενιζελικά θεωρούνταν..... πιο διαλλακτικό»).

ΘΕΜΑ Β2: Σελ. 251 («Παράλληλα με τον παν-ποντιακό αγώνα..... γρήγορων πολιτικών εξελίξεων»), σελ. 252-253 (« Παρά το αρνητικό κλίμα ...κατάρρευση του μετώπου»).

ΘΕΜΑ Γ1:

Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη ειρήνης της Λοζάνης. Η συνθήκη αυτή και η διευθέτηση των συνοριακών διαφορών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας συνοδεύτηκε, όπως επισημαίνει ο Κ. Σβολόπουλος, από το διακανονισμό της τύχης των μειονοτήτων στις δυο χώρες με βάση την αρχή της ανταλλαγής πληθυσμών. Η σχετική -ελληνοτουρκική- Σύμβαση είχε υπογραφεί στις 30 Ιανουαρίου 1923, ρυθμίζοντας την ανταλλαγή των πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας. Στο κείμενο του Κ. Σβολόπουλου υπογραμμίζονται οι συνθήκες υπογραφής της συμφωνίας: η επικράτηση των Νεότουρκων στο πεδίο των μαχών είχε οδηγήσει στην αμείλικτη δίωξη και τη μαζική εξόντωση των Ελλήνων της Μ. Ασίας.

Η Σύμβαση προέβλεπε την υποχρεωτική ανταλλαγή των «εγκατεστημένων στα τουρκικά εδάφη και κατοχών της τουρκικής υπηκοότητας ορθόδοξων χριστιανών με τους εγκατεστημένους στα ελληνικά εδάφη και κατοχούς της ελληνικής υπηκοότητας μουσουλμάνους». Στην πηγή σημειώνεται συμπληρωματικά ότι οι ανταλλάξιμοι δε

θα είχαν το δικαίωμα να επιστρέψουν μελλοντικά στις εστίες τους χωρίς την άδεια των αντίστοιχων κυβερνήσεων της Τουρκίας και της Ελλάδας. Η Σύμβαση θα ίσχυε τόσο γι' αυτούς που παρέμεναν στις εστίες τους, όσο και για εκείνους που είχαν ήδη καταφύγει στην ομόθρησκη χώρα. Μάλιστα, η ανταλλαγή ίσχυσε αναδρομικά για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν από τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος (18 Οκτωβρίου 1912). Από την ανταλλαγή αυτή - όπως επισημαίνεται και στην πηγή - εξαιρέθηκαν οι Έλληνες ορθόδοξοι της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου και οι Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης.

Οι ανταλλάξιμοι, σύμφωνα με τη σύμβαση ανταλλαγής:

- θα απέβαλαν την παλιά ιθαγένεια και θα αποκτούσαν την ιθαγένεια της χώρας στην οποία θα εγκαθίσταντο,
- είχαν δικαίωμα να μεταφέρουν την κινητή τους περιουσία
- είχαν δικαίωμα να πάρουν από το κράτος στο οποίο μετανάστευαν ως αποζημίωση περιουσία ίσης αξίας με την ακίνητη περιουσία που εγκατέλειπαν φεύγοντας,
- θα διευκολύνονταν στη μετακίνησή τους από τη Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής.

Η συμφωνία αυτή για ανταλλαγή πληθυσμών διέφερε από τις προηγούμενες. Καθιέρωνε για πρώτη φορά τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών και είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα, ενώ οι μέχρι τότε συμφωνίες προέβλεπαν εθελοντική μετανάστευση κατοίκων κάποιων επίμαχων περιοχών.

ΘΕΜΑ Δ1:

Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας εργάστηκε με ζήλο και απέδωσε σε σύντομο χρονικό διάστημα σημαντικό έργο. Εξέδωσε πολύ γρήγορα νόμους και διατάγματα, έκοψε κρητικό νόμισμα (την κρητική δραχμή), ίδρυσε την Κρητική Τράπεζα, οργάνωσε ταχυδρομική υπηρεσία και Χωροφυλακή με Ιταλούς αξιωματικούς και υπαξιωματικούς (καραμπινιέρους). Ιδιαίτερη ήταν η μέριμνα για τη δημόσια υγεία, καθώς αντιμετωπίστηκε το μεγάλο πρόβλημα της λέπρας, που είχε προσλάβει ενδημική μορφή στις πόλεις και στα χωριά της Κρήτης, με την οργάνωση του λεπροκομείου της Σπιναλόγκας (1903). Παράλληλα, υπήρξε φροντίδα για την εκπαίδευση με την ίδρυση πολλών σχολείων και το διορισμό δασκάλων. Ο Θ. Δετοράκης χαρακτηρίζει “δραστήρια” και “αποτελεσματική” την εκπαιδευτική πολιτική της Κρητικής Πολιτείας και υπογραμμίζει τη μέριμνα για τη “λαϊκή παιδεία” με την ψήφιση νόμων, που είχαν ως πρότυπο νόμους άλλων χωρών. Χαρακτηριστική

είναι η καθιέρωση -με το πρώτο σύνταγμα του 1899- της υποχρεωτικής και δωρεάν παιδείας και για τα δυο φύλα. Ο Θ. Δετοράκης σημειώνει, επίσης, την αύξηση σχολείων, μαθητών αλλά και των δαπανών για την εκπαίδευση. Αξιοσημείωτα είναι τα στοιχεία που παρατίθενται: 523 δημοτικά σχολεία με 35.844 μαθητές κατά το σχολικό έτος 1899-1900, λειτουργία πλήρων εξαταξίων γυμνασίων στα μεγάλα κέντρα της Κρήτης και ημιγυμνασίων στα μικρότερα κέντρα, ίδρυση τριταξίου διδασκαλείου στο Ηράκλειο για τη μόρφωση δημοδιδασκάλων και τετραταξίου ιεροδιδασκαλείου στη μονή Αγίας Τριάδας στα Χανιά (νόμος 485 του 1903 “Περί οργάνωσης της Δημοσίας Εκπαιδύσεως”, όπως επισημαίνεται στο πρώτο παράθεμα).

Ένα σοβαρό ζήτημα που επίσης αντιμετωπίστηκε με επιτυχία, ήταν το καθεστώς της τοπικής Εκκλησίας. Με τον Οργανικό Νόμο του 1900, δόθηκε λύση σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα, όπως ήταν η σχέση της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η εκλογή Μητροπολίτη και Επισκόπων. Πιο συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στο δεύτερο παράθεμα, ο Καταστατικός (Οργανικός) Χάρτης της Εκκλησίας Κρήτης (Ν. 276/1900) -έργο του επισκόπου Ρεθύμνης Διονυσίου- υπήρξε προϊόν συνεννόησης της Κρητικής Εκκλησίας με την Κρητική Πολιτεία. Σύμφωνα με αυτόν, η εκλογή του Μητροπολίτη (Προκαθημένου) παρέμενε δικαίωμα του Πατριαρχείου, που θα τον εξέλεγε “μεταξύ τριών υποψηφίων από τους ιεράρχες της Κρήτης, τους οποίους θα πρότεινε ο Αρμοστής”, ενώ η Κρητική Πολιτεία θα εξέδιδε το Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του. Στο ίδιο παράθεμα επισημαίνεται ότι “το θέμα της εκλογής και της εγκατάστασής του Μητροπολίτη έκλεισε με τη Σύμβαση που υπογράφηκε στις 4/8/1900 μεταξύ του Μητροπολίτη ως εκπροσώπου του Πατριαρχείου και του Συμβούλου της Δικαιοσύνης Ε. Βενιζέλου ως εκπροσώπου της Πολιτείας” και ότι “επικυρώθηκε από το Πατριαρχείο (24/9/1900) και στα Χανιά (14/10/1900)”. Η δημοσίευση του “Καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας” δημοσιεύθηκε την 20η Δεκεμβρίου 1900. Έτσι, η Εκκλησία της Κρήτης αναγνωρίστηκε ως ημιαυτόνομη, σχήμα που με μικρές τροποποιήσεις ισχύει ως σήμερα.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ:

Γραμμένου Βίκυ, Κακατσάκης Θεοκλής